

**AMONITII OXFORDIENI DE LA BALTAGESTI
(DOBROGEA CENTRALA)**

Aurelia Barbulescu

**St. cerc. geol. geof. geogr.,
Seria Geologie, t. 15(1): 121-133.
Bucarest, 1970.**

**AMONIȚII OXFORDIENI DE LA BĂLTĂGEȘTI
(DOBROGEA CENTRALĂ)**

DE

AURELIA BĂRBULESCU

Nota de față reprezintă, în continuare, rezultatul cercetărilor asupra faunei jurasice din Dobrogea centrală.

Într-o comunicare din 1961 am semnalat la nord de Băltăgești (fig. 1), în dealul La Carieră (Alah Bair), în seria bazală a jurasicului, un banc de calcar verzui, glauconitic, fosilifer, situat la 8 m deasupra fundamentului de șisturi verzi.

Deoarece, așa cum reiese din lucrarea amintită, dintre numeroasele puncte fosilifere menționate în zona Băltăgești, acesta este singurul care conține o faună de amoniți determinabilă ce ar putea da indicații mai precise asupra vârstei depozitelor bazale, am revenit de mai multe ori în dealul

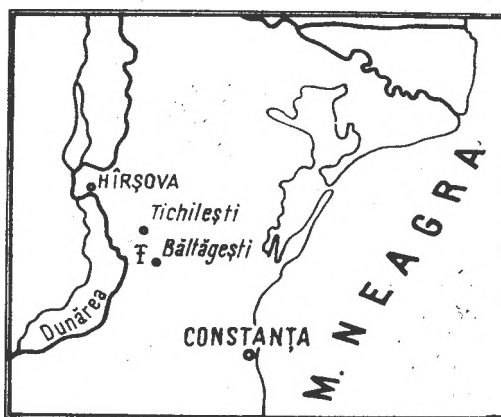


Fig. 1. — Localizarea geografică a punctului fosilifer de la Băltăgești.

La Carieră, și rezultatul acestor cercetări este fauna descrisă în nota de față. Această faună, deși relativ frecventă, nu se poate extrage decât cu mare dificultate din calcarul extrem de dur, uneori nodulos. Majoritatea

exemplarelor recoltate se prezintă sub formă de fragmente mai mult sau mai puțin deformate sau sub formă de mulaje; doar câțiva amoniți, gasteropode și lamelibranhiate sînt întregi și într-o stare de conservare suficient de bună pentru a permite identificarea lor. Fauna de amoniți este destul de puțin variată din punct de vedere generic:

- Soverbyceras tortisulcatum* (d'Orb.)
- Mirosphinctes* sp.
- Euaspidoceras perarmatum* (Sow.)
- Euaspidoceras oegir* (Opp.)
- Euaspidoceras paucituberculatum* Arkell
- Euaspidoceras* cf. *crebricostis* Arkell
- Euaspidoceras* cf. *hominale* (Favre)
- Euaspidoceras* sp. 1
- Euaspidoceras* sp. 2
- Euaspidoceras* sp. indet.

În sectorul situat la sud de zona foarte fosiliferă Hirșova — Topalu, amoniții pe care ne-am putea baza pe o stratigrafie zonală sînt extrem de rari. Fauna cunoscută (M. Chiriac, 1960¹; Aurelia Bărbulescu, 1964² este repartizată foarte inegal, restrînsă mai ales la depozitele din baza seriei (bathonian superior-callovian inferior), și este reprezentată mai ales prin lamelibranhiate, care, în general, au o valoare stratigrafică redusă.

Pentru cei câțiva amoniți semnalati pînă acum în regiune, constatăm din literatură fie că determinările sînt vagi: *Perisphinctes* sp., recoltat de R. Pascu (1909) din dealul Alah Bair și repartizat de I. Simionescu (1909) grupei *cotovui*, *Perisphinctes* (*Arisphinctes*) cf. *choffati* de Riaz și *Lithacoceras* (*Discosphinctes*) din gr. *mindowe-kreutzi*, recoltați de autoare din dealul Stupinei și valea Zăvalului, fie că speciile sînt lipsite de valoare caracteristică strictă: *Phylloceras euphyllum* Neum., menționat de I. Simionescu în dealul La Carieră (Alah Bair), și *Partschiceras viator* (d'Orb.), recoltat de M. Chiriac de pe versantul de vest al aceluiași deal. Ultimul autor semnalează în dealul La Carieră și speciile *Perisphinctes helenae* Riaz și *P. promiscuus* Buk., care se întîlnesc frecvent în oxfordianul superior și care, credem, provin dintr-un nivel stratigrafic superior calcarului cu glauconit.

Perisfinctidele menționate pînă acum în această regiune se încadrează în ansamblul faunei de amoniți a oxfordianului superior din valea Cechirgeaua — Topalu descrisă de I. Simionescu (1909). Asociația din calcarul glauconitic, prezentată în nota de față, are caractere aparte, care o detașează net de asociațiile întîlnite pînă acum în Dobrogea: predominanța netă a aspidoceratidelor asupra perisfinctidelor atît ca număr de specii, cît și ca număr de indivizi, precum și predominanța numerică a gasteropodelor asupra lamelibranhiatelor. Analizînd sub acest raport

¹ Chiriac M. (1960), *Raport asupra prospecțiunilor pentru fier în perimetrul Topalu — Mamaia sat — Constanța — Dunărea (Reg. Dobrogea)*, Arh. Com. Stat. Geol. București.

² Bărbulescu Aurelia (1964), *Studiul stratigrafic al jurasicului din regiunea cuprinsă între Hirșova — Tichilești — Bălăgești — Topalu (Dobrogea centrală)*, Autoreferat la teza de doctorat, București.

faunele din nivele inferioare sau superioare calcarului cu aspidoceratide, constatăm că în bathonian-callovian, unde amoniții sînt rari, aspidoceratidele lipsesc, iar lamelibranhiatele sînt mult mai numeroase decît gasteropodele. În oxfordianul superior din valea Cechirgeaia — Topalu, caracterizat printr-o bogăție și variație excepțională a perisfinctidelor, care constituie fondul faunei de amoniți, participarea aspidoceratidelor este cu totul modestă, iar lamelibranhiatele depășesc gasteropodele ca participare numerică.

La deosebiri faunistice constatate se adaugă și caracterul litologic particular: prezența glauconitului într-o cantitate apreciabilă, care n-a fost întîlnită pînă acum în nici un alt nivel al jurasicului din Dobrogea.

În nota anterioară (1964) am apreciat, pe baza speciei *Euaspidoceras perarmatum* (Sow.), că bancul de calcar glauconitic de la Băltăgești trebuie să aparțină oxfordianului, deși se află la numai 8 m deasupra șisturilor verzi. Ne bazăm în aprecierea acestei vîrste pe răspîndirea speciei *Euaspidoceras perarmatum*, care, în țara noastră, după Gr. Răileanu, S. Năstăseanu și V. Mutihac (1957), V. Mutihac (1959), Al. Codarcea și Gr. Răileanu (1960) și Aurelia Bădăluță (1965)³, caracterizează oxfordianul inferior, fiind menționată, de altfel, și în alte bazine din Europa de est. Recoltarea și determinarea unor noi specii de amoniți confirmă vîrsta oxfordiană, dar, examinînd răspîndirea diverselor specii recoltate ulterior, constatăm că asociația nu este strict caracteristică oxfordianului inferior. Tabelul din figura 2, care prezintă răspîndirea a două specii foarte des citate în literatură — *Sowerbyceras tortisulcatum* (d'Orb.) și *Euaspidoceras perarmatum* (Sow.) —, relevă că, în timp ce prima specie se întîlnește din callovianul superior în tot oxfordianul, trece în kimmeridgian și chiar în tithonian, a doua specie este caracteristică numai oxfordianului, dar poziția ei în cadrul acestui etaj este diferită. În unele regiuni, *E.perarmatum* este menționat în zonele *Mariae* și *Cordatum* din oxfordianul inferior, în altele în oxfordianul mediu (zona *Plicatilis*), iar în altele în oxfordianul superior (în zonele *Transversarium*, *Hypselum* sau *Bimammatum*). Unii autori sînt mai categorici, separă chiar o zonă cu *E.perarmatum* între zonele *Cordatum* și *Transversarium*, cum face N. Pcelincev (1957, citat de N. Sazonov, 1961), G. I. Krimgolț (1961), N. Sazonov (1961), sau în baza zonei *Hypselum* — P. Dorn (1930—1931). Din figura 3 reiese că, în timp ce *Euaspidoceras crebricostis* se întîlnește numai în oxfordianul mediu (zona *Plicatilis*), speciile *E.oegir*, *paucituberculatum* și *hominale* trec și în oxfordianul superior; privită în ansamblu, asociația de amoniți din calcarul cu glauconit indică oxfordianul mediu — zona cu *Plicatilis* sau, cel mult, baza oxfordianului superior⁴.

Faciesul cu glauconit și componența speciilor apropie calcarul glauconitic de la Băltăgești de Glauconitbank din Franconia. Este însă greu de

³ Aurelia Bădăluță (1965), *Geologia regiunii Anina*. Teză de doctorat (manuscris).

⁴ Pentru această vîrstă opiniază și R. Enay (comunicare personală), căruia îi mulțumesc și pe această cale pentru amabilitate.

Etaje		Zone	
Subetaje			
Oxfordian	sup.	<i>Quenstedtoceras lamberti</i>	
	infer.	<i>Cardioceras cordatum</i> <i>Quenstedtoceras mariae</i>	
	mediu	<i>Arisphinctes plicatilis</i>	
	super.	<i>Idoceras planula</i> <i>Epipeltoceras bimamatum</i> <i>Gregoryceras transversarium</i>	
	inf.	<i>Streblites tenuilobatus</i>	
Kimm.			

<i>Anglia</i> (W.I. Arkell, 1940)
<i>Poitou</i> (Ch. Gerard, 1936)
<i>Provence</i> (G. Corroy, 1936)
<i>Franconia</i> (P. Donn, 1931)
<i>Jura</i> (R. Enay, 1968)
<i>Côte d'Or</i> (R. Enay, H. Tintant, E. Carou, 1967)
<i>Sicilia</i> (W. Arkell, 1956)
<i>Sicilia</i> (H. Christ, 1950)
<i>Pirinei</i> (W. Arkell, 1956)
<i>Spania NE</i> (W. Arkell, 1956)
<i>Spania SE</i> (W. Arkell, 1956)
<i>Rifii marocan</i> (W. Arkell, 1956)
<i>Atlasul tellian</i> (W. Arkell, 1956)
<i>Tanganika</i> (W. Arkell, 1956)
<i>Polonia</i> (M. Ksiazkiewicz, 1956)
<i>Polonia</i> (L. Malinowska, 1963)
<i>Polonia</i> (J. Kopik, 1967)
<i>Bulgaria</i> (I. Stephanow, 1965)
<i>Caucaz nord</i> (V. Krimgolit, 1961)
<i>Reg. alpină Un. Sov.</i> (N. Sazonov, 1961)
<i>Plaf. rusă</i> (N. Sazonov, 1961)
<i>Banat</i> (Gr. Răileanu și colab., 1957)
<i>Banat</i> (V. Mutihac, 1959)
<i>Banat</i> (Gr. Răileanu și A. Năstăsescu, 1960)
<i>Banat</i> (A. Bădăliuță, 1965)

Fig. 2. — Repartiția biostratigrafică și geografică a speciilor *Sowerbyceras tortisulcatum* (d'Orb.) ---- și *Euaspidoceras perarmatum* (Sow.) —.

identificat aceste două faciesuri în lipsa amoniților caracteristici pentru biozona cu *Hypselum-Berrense*. Dacă asociația de aspidoceratide reprezintă oxfordianul mediu, atunci pe o grosime de nici 10 m ar însemna să fie cuprinsă partea superioară a bathonianului, callovianul și oxfordianul inferior. Dacă ținem seama de situațiile din regiuni foarte apropiate — valea Tichileștilor și Hirșova (fig. 4) —, unde bathonianul superior și

Etaje		Zone	
Subetaje			
Kimm	inf.	<i>Streblites tenuilobatus</i>	
	sup.	<i>Idoceras planula</i> <i>Epipeltocheras bimammatum</i> <i>Gregoriceras transversarium</i>	•••••
Oxfordian	m.	<i>Arisphinctes plicatilis</i>	•••••
	inf.	<i>Cardioceras cordatum</i> <i>Quenstedtoceras mariae</i>	•••••
Cal.	sup.	<i>Quenstedtoceras lamberti</i>	

Fig. 3. — Repartiția biostratigrafică a faunei de amoniți de la Băltăgești.

callovianul însumează cel puțin 25 m grosime, ar trebui să admitem fie o condensare puternică de zone, fie lipsa bathonianului sau a unor părți din callovian sau (și) oxfordian inferior. Sînt cunoscute astfel de situații în care depozite ale zonei cu *transversarium* stau peste diferiți termeni ai oxfordianului inferior sau callovian. R. E n a y (1966), care menționează un fenomen asemănător în Jura, subliniază caracterul mai general al unei „transgresiuni” argoviene, care depășește cadrul strict mediteranean, fiind menționată în partea de est a Bazinului Parisian, Jura, Anglia. În țara noastră, în partea de sud a Carpaților Orientali se semnaleză condensări și lacune în intervalul dogger superior-oxfordian; D. P a t r u l i u s (1960) semnaleză în valea Ialomiței prezența oxfordianului mediu (zona cu *transversarium*) direct peste calcarele cu *Procerites* ale bathonianului. Unele

caractere particulare ale calcarului cu glauconit de la Băltăgești sprijină ideea unei reluări a sedimentării după o încetinire sau chiar oprire a ei: suprafața neregulată și rubefiată a calcarului cu crinoide peste care se dispune calcarul glauconitic, caracterul nodulos al acestuia din urmă, prezența glauconitului, a fosfaților, a dinților de pești, prezența amoniților cu o față prost conservată, probabil corodată prin dizoluție sau uzată prin

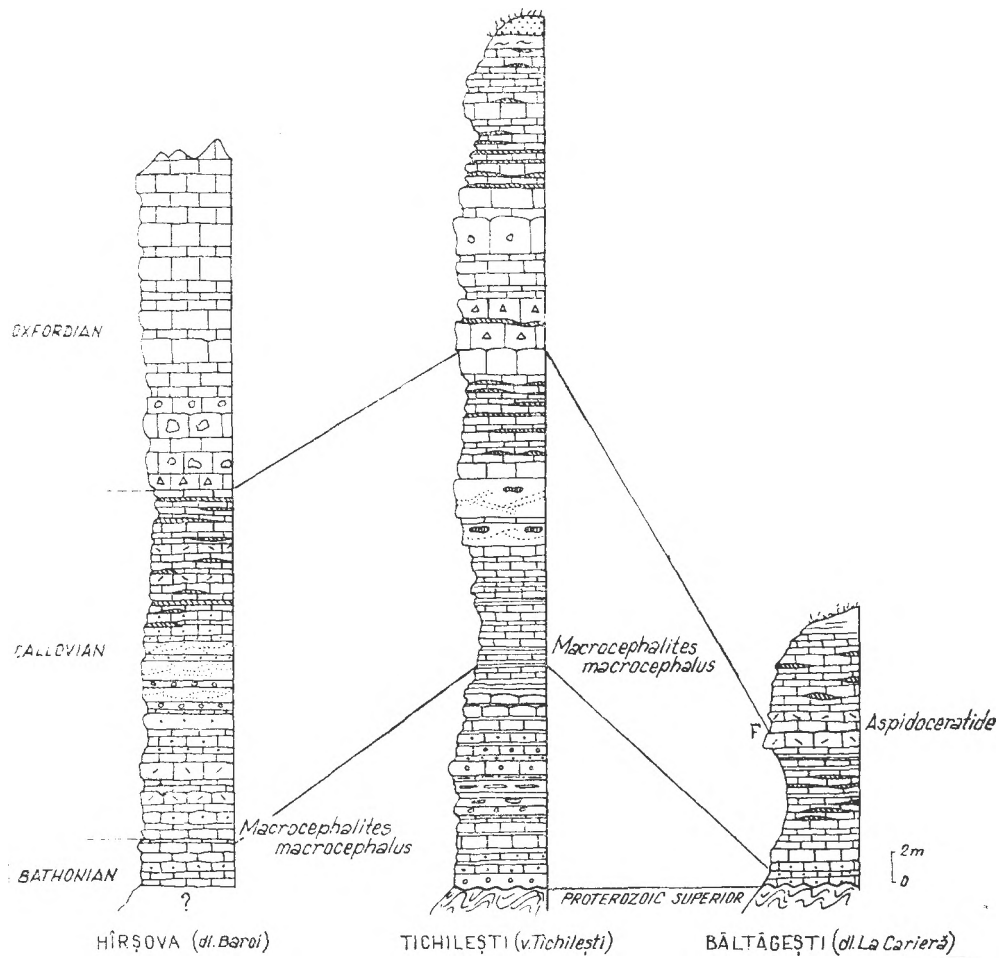


Fig. 4. — Variațiile de facies litologic și grosime ale depozitelor jurasice de la Hirșova, Tichilești și Băltăgești.

rulare îndelungată pe fundul bazinului înainte de înglobarea în sedimente, caractere semnalate și de R. E n a y (1966) în cazurile amintite. Deocamdată, lipsa faunelor de amoniți mai vechi decât oxfordianul mediu nu ne permite să aducem dovada paleontologică a unei condensări sau să apreciem valoarea unei eventuale lacune.

PHYLLOCERATIDAE Zittel 1884

Genul *Sowerbyceras* Parona et Bonarelli 1885**Sowerbyceras tortisulcatum** (d'Orb.)

(pl. VI, fig. 22 și 23)

- 1849 *Ammonites tortisulcatus* d'Orb., Quenstedt : p. 263, pl. XVII, fig. 11 a—c.
 1871 *Phylloceras tortisulcatus* d'Orb., Neumayr : p. 345, pl. XVII, fig. 9 și 10.
 1875 *Ammonites tortisulcatus* d'Orb., Favre : p. 22, pl. II, fig. 4.
 1898 *Phylloceras tortisulcatum* d'Orb., de Riaz : p. 40, pl. XVI, fig. 11.
 1938 *Sowerbyceras tortisulcatum* d'Orb., Roman : p. 21, pl. II, fig. 17 și 17a.
 1956 *Sowerbyceras tortisulcatum* (d'Orb.), Ksiazkiewicz : p. 190, pl. XXI, fig. 2.
 1960 *Sowerbyceras tortisulcatum* (d'Orb.), Răileanu și Năstăseanu : p. 16, pl. V, fig. 15a—c.

Un fragment care, prin secțiunea pătratică a turei de spiră, prin flancurile paralele, prin prezența șanțurilor care fac două inflexiuni caracteristice, ca și prin prezența bureleților de pe partea externă, corespunde descrierilor autorilor citați.

Este una dintre speciile foarte des citate din callovianul superior pînă în tithonian. În Dobrogea, această specie este reprezentată prin numeroase exemplare de dimensiuni mici în dealul La Vii (nord de Hîrșova), în dealul Baroi (nord de Hîrșova), dealul Celea Mică (sud de Hîrșova) și în valea Casimcea, în oxfordianul inferior și superior.

PERISPHINCTACEAE Steinmann 1890

PERISPHINCTIDAE Steinmann 1890

Genul *Mirosphinctes* Schindewolf 1926**Mirosphinctes** sp.

(pl. VI, fig. 21)

Un exemplar aproape complet, de dimensiuni mici, cu secțiunea aproape circulară, cu turele puțin îmbrățișate, cu flancurile și partea externă ușor aplatisate, prezintă coaste flexuoase, regulat bifurcate. Este apropiat de *Mirosphinctes* prin caracterul ornamentației, dar nu apar clar nodurile parabolice caracteristice acestui gen.

ASPIDOCERATIDAE Zittel 1895

ASPIDOCERATINAE Zittel 1895

Genul *Euaspidoceras* Spath 1931

***Euaspidoceras perarmatum* (Sow.)**

(pl. I, fig. 5 și 6)

- 1849 *Ammonites perarmatus* Sow., Quenstedt : p. 193, pl. XVI, fig. 12a, b.
 1875 *Aspidoceras perarmatum* Sow., Favre : p. 36, pl. V, fig. 1 și 2.
 1931 *Aspidoceras perarmatum* Sow., Dorn : p. 9, pl. XVI, fig. 4—10.
 1940 *Aspidoceras (Euaspidoceras) perarmatum* (Sow.), Arkell : p. 193, pl. XLI, fig. 1—5 ;
 pl. XLIII, fig. 4 și 5, text fig. 68.
 1965 *Euaspidoceras perarmatum* (Sow.), Bădăluță : p. 147, pl. XLIX, fig. 1 și 2.

Un exemplar mic, în întregime septat, cu spiră evolută și secțiune pătratică; peste coaste, grosimea turei depășește puțin înălțimea. Tuberculi sînt piramidali, înalți, cu aspect de spini ascuțiți cînd sînt bine păstrați, uniți prin coaste scurte. Tuberculi șirului intern, situați la oarecare distanță de sutura ombilicală, sînt plasați în sela laterală, între primul și al doilea lob lateral, așa cum menționează W. J. Arkell (1934—1948) pentru exemplarele din Anglia. Lobul extern aproape egal cu primul lob lateral.

Exemplarul din Dobrogea corespunde speciei *perarmatum*, de care se deosebește numai prin coaste ceva mai puțin proeminente. Apropiat de *E.oegir*, se deosebește prin secțiunea pătratică a turei, care la *E.oegir* este rotunjită.

Specie cu largă distribuție geografică, cantonată mai ales în zonele *Cordatium* și *Plicatilis*.

diametrul maxim	120 mm	
diametrul ombilicului	47 mm	0,39
înălțimea turei	31 mm	0,26
grosimea turei	33 mm	0,27
numărul coastelor :	17 la	120 mm

***Euaspidoceras oegir* (Oppel)**

(pl. II, fig. 9 și 10)

- 1842 *Ammonites perarmatum* Sow., d'Orbigny : p. 498, pl. CLXXXIV.
 1871 *Aspidoceras oegir* (Opp.), Neumayr : p. 372, pl. XX, fig. 2.
 1875 *Aspidoceras oegir* Opp., Favre : p. 38, pl. V, fig. 3 și 4.
 1898 *Aspidoceras perarmatum* Sow., Riaz : p. 54, pl. XIX, fig. 7—9.
 1909 *Aspidoceras edwardsianum* var. *binodosum* Simionescu : p. 65, pl. III, fig. 7.
 1941 *Aspidoceras oegir* (Opp.), Dorn : p. 17, pl. XIX, fig. 3—5.

Un exemplar incomplet, fără loje, cu cochilie aplatisată, ombilic larg, tura cu secțiunea pătratică, cu marginea ventrală rotunjită. Ca și exemplarele figurate de E. F a v r e, mulajul din Dobrogea prezintă coastele aproape șterse și tuberculii externi mai dezvoltati. Singura deosebire este numărul ceva mai mic de coaste (17 în loc de 18—20). Remarcăm, așa cum observă și R. E n a y (1962), tendința de migrare a tuberculilor externi spre marginea ventrală.

diametrul maxim	100 mm	
diametrul ombilicului	51 mm	0,51
înălțimea turei	29 mm	0,29
grosimea turei	27 mm	0,27
numărul coastelor	17 la	100 mm

Specie considerată caracteristică mai ales pentru oxfordianul mediu și pentru baza oxfordianului superior (zonele *Plicatilis* și *Transversarium-Hypselum*).

***Euaspidoceras paucituberculatum* Arkell**

(pl. III, fig. 13 și 14)

1940 *Aspidoceras (Euaspidoceras) paucituberculatum* Arkell : p. 210, pl. XLV, fig. 2—5 ; pl. XLVI ; pl. XLVII, text fig. 74.

Cochilie evolută cu ombilic larg și secțiunea turei de spiră cvadrangulată, cu părțile laterale plate și marginile rotunjite. Ultimul tur al exemplarului nostru, în întregime septat, prezintă 15—16 coaste șterse, prevăzute la extremități cu tuberculi mamelonari inegali, cei de pe marginea externă mult mai dezvoltati decât cei interni și evident prelungiți cu spini alungiți. Pe tura penultimă, atât coastele, cât și tuberculii interni prezintă tendință de ștergere.

Dimensiunile variabile ale tuberculilor, ale distanței dintre ei, ștergerea coastelor sau dispariția tuberculilor sînt caractere menționate de W. J. A r k e l l pentru specia *A.(E.) paucituberculatum* și reies și din figurile 3 și 5 de pe planșa XLV și figura 3 de pe planșa XLVI, cu care se apropie cel mai mult exemplarul din Dobrogea. Acest exemplar este însă uzat și nu putem preciza dacă lipsa tuberculilor interni de pe tura penultimă se datorește stării de conservare sau este inițială.

diametrul maxim	140 mm	
diametrul ombilicului	64 mm	0,45
înălțimea turei	42 mm	0,30
grosimea turei	42 mm	0,30
numărul coastelor	15 — 16 la	160 mm diametru

De *E.perarmatum*, de care se apropie prin secțiunea pătratică a turei și prin forma tuberculilor, se deosebește prin ture ușor rotunjite, tuberculi inegali și coaste mai șterse, iar de *E.oegir* prin tuberculi mai puternici și mai puțin numeroși.

Menționat de W. J. Arkell în zona cu *Plicatilis* din Anglia și de R. Enay în zonele cu *Plicatilis* și *Martelli*.

Euaspidoceras cf. crebricostis Arkell

(pl. IV, fig. 16 și 17; pl. V, fig. 18 și 19)

1940 *Aspidoceras* (*Euaspidoceras*) *crebricostis* Arkell : p. 203, pl. XLVIII, fig. 6, 7 și text fig. 71 și 12.

Un exemplar de dimensiuni mari, cu coaste numeroase, puternice, care au tendința de a deveni mai dese, mai ascuțite și mai înalte pe porțiunea neseptată, care reprezintă aproximativ 1/2 tură de spirală. Tuberculii, bine dezvoltati, prezintă spini care se șterg treptat și dispar pe porțiunea neseptată, unde coastele se apropie și traversează, ceva mai șterse, marginea ventrală. Secțiunea turei, ceva mai groasă decât înaltă, prezintă marginea ventrală rotunjită.

Prin aceste caractere se apropie de *E. crebricostis* Arkell; observăm totuși că exemplarul din Dobrogea prezintă pe turele interne un număr ceva mai mic de coaste, mai scurte, cu cele două șiruri de tuberculi ușor mai depărtați de marginea ombilicală și ventrală decât la specia lui Arkell. De *E. acuticostatum* (Young and Bird) se deosebește prin dimensiuni mai mici și prin număr mai mare de coaste înguste și ascuțite pe porțiunea neseptată.

diametrul maxim	180 mm	
diametrul ombilicului	80 mm	0,44
înălțimea turei	61 mm	0,33
grosimea turei	71 mm	0,39
numărul coastelor	20 la 180 mm diametru	
septat pînă la 140 mm diametru		

Specie menționată în zona cu *Plicatilis* din Anglia și din Bazinul Parisian.

Euaspidoceras cf. hominale (Favre)

(pl. VII, fig. 24 și 25)

1875 *Aspidoceras hominale* Favre : p. 39, pl. IV, fig. 4 și 5.

1931 *Aspidoceras hominale* (Favre), Dorn : p. 35, pl. XXV, fig. 2 și 3 ; pl. XXVI, fig. 2a-c.

Cochilie puțin involută cu creșterea spirei rapidă, acoperind partea externă a turei precedente; secțiunea turei, cu marginea externă ușor bolțită și netedă, prezintă lărgimea mai mare decât înălțimea. Părțile laterale sînt plate, ombilicul, adînc, cu marginea abruptă, este moderat dezvoltat (1/3 din diametrul total). Tuberculii, în număr de 17 perechi, sînt uniți prin coaste drepte, puțin marcate.

Exemplarul descris este asemănător cu cel figurat de Dorn și corespunde tipului speciei lui Favre, de care se deosebește însă prin secțiune mai puțin joasă. De speciile *E.perarmatum* și *E.oegir* se deosebește prin secțiune mai dreptunghiulară, prin regiunea externă largă și convexă și prin ombilic mai mic. De *E.babeannum* se deosebește prin tuberculi mai puțin numeroși și mai mici, iar de *E.hypselum*, care are secțiunea turei dreptunghiulară și joasă, prin partea externă mai rotunjită.

diametrul maxim	103 mm	
diametrul ombilicului	38 mm	0,36
înălțimea turei	39 mm	0,37
grosimea turei	42 mm	0,40
numărul coastelor	17 la diametru de 103 mm	

Menționat în zona *Transversarium* de la Voirons și în zona *Hypselum* din Franconia și Trept.

Euaspidoceras sp. din gr. *E. perarmatum* (Sow.)

(pl. I, fig. 7 și 8)

Două fragmente de tură, prost conservate, care, prin secțiunea pătratică și prin părțile laterale plate, se apropie de speciile din grupul *perarmatum*.

Euaspidoceras sp. 1

(pl. VI, fig. 20)

Un exemplar prost conservat, deformat, cu o asimetrie accentuată a părților laterale. Pe una din fețe se pot observa tuberculii ombilicali rotunjiți, coastele șterse spre marginea ventrală și tuberculii externi abia vizibili.

Euaspidoceras sp. 2

Un exemplar de dimensiuni mici (nucleu), parțial involut, cu secțiunea turei ceva mai joasă decât înaltă, cu maxima lărgime în apropierea ombilicului, ornamentat cu 15 perechi de tuberculi inegali (cei ombilicali mai dezvoltati), uniți prin coaste șterse, rotunjite.

diametrul maxim	66 mm	
diametrul ombilicului	31 mm	0,47
înălțimea turei	32 mm	0,48
grosimea turei	36 mm	0,54
numărul coastelor	15 la diametru de 66 mm	

Euaspidoceras sp. indet.

Un fragment de tură care, prin secțiunea joasă a turei de spiră ($I = 56$ mm, $G = 83$ mm) cu marginea ventrală larg rotunjită, prin coastele groase cu tuberculi mamelonari, inegali, se deosebește net de speciile descrise mai sus. Fragmentul, fiind prea mic, nu permite o determinare specifică.

AMMONITES OXFORDIENNES À BĂLTĂGEȘTI (DOBROUDJA CENTRALE)

RÉSUMÉ

Dans la Dobroudja centrale, au nord de la localité de Băltăgești, sur le versant sud-ouest de la colline « La Carieră » (« Alah-Bair »), audessus du soubassement protérozoïque plissé, représenté par des schistes verts, le Jurassique se dispose, transgressivement et de manière discordante. A la base il y a environ 8 m de calcaires gréseux, de calcaires à accidents siliceux et des calcaires à crinoïdes et bélemnites. Sur la surface irrégulière et rubéfiée du dernier banc de calcaires à crinoïdes repose un banc lentiliforme de calcaire nodulaire, brun verdâtre, très riche en glauconie, de 0,40—1 m d'épaisseur. Les Ammonites ont été récoltées à la partie inférieure du banc à glauconie où ils étaient associées à de nombreux Bélemnites fragmentaires, à des entroques de crinoïdes, à des moulages internes de *Pleurotomaria*, et à de rares Lamellibranches. Beaucoup d'Ammonites sont mal conservées, fragmentaires, déformées, ou avec l'une des faces fortement détériorée.

La faune d'Aspidocératides comprend des espèces qui dans d'autres bassins européens sont mentionnées surtout dans l'Oxfordien moyen ou à la base de l'Oxfordien supérieur. Il résulte que les 8 m de calcaires sous-jacents représenteraient le Bathonien supérieur — l'Oxfordien inférieur, fortement condensé ou présentant des lacunes, si l'on tient compte des situations existantes dans des régions très proches (Fig. 4), où seul le Bathonien-Callovien totalise au moins 25 mètres. Le surface irrégulière et rubéfiée du calcaire à crinoïdes sur laquelle repose le calcaire à glauconie, le caractère nodulaire de ce dernier, la présence de la glauconie, l'état de conservation de la faune, pourraient être des indications du ralentissement ou même de l'arrêt de la sédimentation avant le dépôt du calcaire glauconieux.

BIBLIOGRAFIE

- ARKELL W. J. (1931—1948). *A Monograph on the Ammonites of the English Corallian Beds*, Paleont. Soc. Londra, **LXXXIV**, **LXXXVII—XC**, **XCIII—CII**, partea I—XIV.
- ARKELL W. J. (1956). *Jurassic Geology of the World*, Edinburgh.
- BĂRBULESCU AURELIA (1961 a), *Contribuții la studiul jurasicului din valea Tichileștilor*, St. cerc. geol., **VI**, 4.
- BĂRBULESCU AURELIA (1961 b), *Fauna calloviană din dealul Baroi (Hîrșova)*, An. Univ. „G. I. Parhon”, Seria șt. nat., geol.-geogr., 27.
- BĂRBULESCU AURELIA (1964), *Noi puncte fosilifere jurasice în raionul Hîrșova (Dobrogea centrală)*, An. Univ. București, Seria șt. nat., geol.-geogr., **V**, 2.
- CHRIST A. H. (1959—1960), *Beiträge zur Stratigraphie und Paläontologie des Malm von Westsizilien*, Mém. Suisse de Paléont., **77**, Bâle.

- CODARCEA AL., RĂILEANU GR. (1960), *Le Mésozoïque des Carpates Méridionales*, Ann. Inst. géol. Publ. Hung., Budapesta, **XLIX**, fasc. 1.
- CORROY G. (1936), *L'Oxfordien et l'Argovien de Septèmes (Bouches-du-Rhône)*, Bull. Soc. Géol. France sér. V, **VI**, fasc. 4, 5.
- DORN P. (1930–1931), *Die Ammoniten-Fauna des Untersten Malm der Frankenalb*, Palaeontographica, **LXXIII–LXXIV**, Stuttgart.
- ENAY R., MANGOLD CH. (1959), *Observations nouvelles sur le callovo-oxfordien et la transgression argovienne dans l'île Cremieu (Jura méridional tabulaire)*, C.R. som. Soc. Géol. France, 170–171.
- ENAY R. (1962), *Contribution à l'étude paléontologique de l'oxfordien supérieur de Trept (Isère)*, Trav. Lab. Géol., Lyon, N. sér., 8.
- ENAY R. (1966), *Oxfordien dans la moitié sud du Jura français. Etude stratigraphique*, Nouv. Arch. Mus. Hist. nat., Lyon, fasc. VIII, **I, II**.
- ENAY R., TINTANT H., CARIOU E. (1967), *Les faunes oxfordiennes d'Europe méridionale. Essai de zonation*, Coll. Intern. du Jurassique, Luxembourg, Juillet, 1967.
- FAVRE E. (1875), *Description des fossiles du terrain jurassique de la Montagne de Voïrons (Savoie)*, Mém. Soc. Pal. Suisse, **II**, Bâle.
- GERARD CH. (1936), *Les ammonites argoviennes du Poitou*, Bull. Soc. Géol. France, sér. V, **VI**, fasc. 4–5.
- KRIMGOLTZ G. I. (1961), *O sopostavlenii iurskih otlojenii severo Kavkaza i Ruskoj Platformi*. Trudi vses. sovesk. po utosšenii shemi stratigrafii mezozoiskih otlojenii Ruskoj Platformi, **II**, iurskaia sistema, Leningrad.
- KSIĄZKIEWICZ M. (1956), *The jurassic and cretaceous of Bachowice*, Ann. Soc. Géol. Pologne, Cracovia, **XXVI** fasc. 2–3.
- KOPIK J. (1967), *The middle and upper jurassic of the Czenstochowa-Zawiercie sedimentary basin (the Crakow-Czenstochowa Jura)*, Inst. Geol., Biul. 211, Varşovia.
- LORIOU P. (1893), *Description des Mollusques et Brachiopodes des couches séquanienues de Tonnerre*, Mém. Soc. Paléont. Suisse, **XX**.
- MALINOWSKA L. (1963), *Stratigrafia oxfordu Jury Czeszochowskiej na podstawie amonitow*, Inst. geol. Prace, **XXXVI**, Varşovia.
- MUTHAC V. (1959), *Studii geologice in partea mediană a zonei Reșița — Moldova Nouă (Banat)*, Bibl. Geol. Paleont., Acad. R.P.R., **IV**.
- NEUMAYR M. (1871), *Jurastudien*, Jahrb. geol. Reichanst., 5.
- OPPEL A. (1862–1863), *Palaeontologische Mittheilung aus dem Museum Koenigl*, Bayer. Staates, Stuttgart.
- ORBIGNY A. de (1842–1851), *Paléontologie française. Terrains jurassiques, I: Céphalopodes*, Paris.
- PASCU R. (1909), *Răspindirea sisturilor verzi a jurasicului și a neocretacicului din Dobrogea*, An. Inst. geol. Rom., **III**.
- PATRULIUS D. (1960), *La couverture mésozoïque des Massifs cristallines des Carpates Orientales*, Ann. Inst. géol. Publ. Hung., Budapesta, **XLIX**, fasc. 1.
- QUENSTEDT F. A. (1849), *Petrefaktenkunde Deutschlands, I: Die Cephalopoden*, Tübingen.
- RĂILEANU GR., NĂSTĂSEANU S., MUTHAC V. (1957), *Cercetări geologice în regiunea Anina — Doman (Zona Reșița — Moldova Nouă)*, Bul. șt. Secț. geol.-geogr., **II**, 2.
- RĂILEANU GR., NĂSTĂSEANU A. (1960), *Contribuții la cunoașterea faunei de amoniți din jurasicul superior de la Svinîța (Banat)*, St. și cerc. geol., **V**, 1.
- RIAZ A. (1898), *Description des ammonites des couches à Peltoceras transversarium (Oxfordien supérieur) de Trept (Isère)*, Edit. Masson, Paris.
- SAZONOV N. (1961), *Uniștirovane shema stratigrafii iurskih otlojenii Ruskoj Platformi (proekt)*, B.N.I.G.N.I., Leningrad, **XXIX**.
- SAZONOV N., STEPHANOV J. (1965), *Koreliația shem stratigrafii otlojenii iuri Bolgarii i CCCR v predelah severnovo Kavkaza. Krîma, Preddobrujskovo proghiba i Ruskoj Platformi*, Karp.-Balk., gheol. assoț., VII Kongress, Sofia, 1965, Dokladi ciasi **II**, 1.
- SIMIONESCU I. (1909), *Straturile jurasice dintre Hirșova și Boasgic (Dobrogea)*, An. Inst. geol. Rom., **III**, fasc. 1.
- STEPHANOV J. (1962), *Oxfordski amoniti semeistvo Aspidoceratidae v Bilgaria.*, Trud. geol. Bilgaria, Seria paleont., Sofia, 4.

Primit la redacție
la 2 octombrie 1968

Facultatea de geologie-geografie
a Universității București

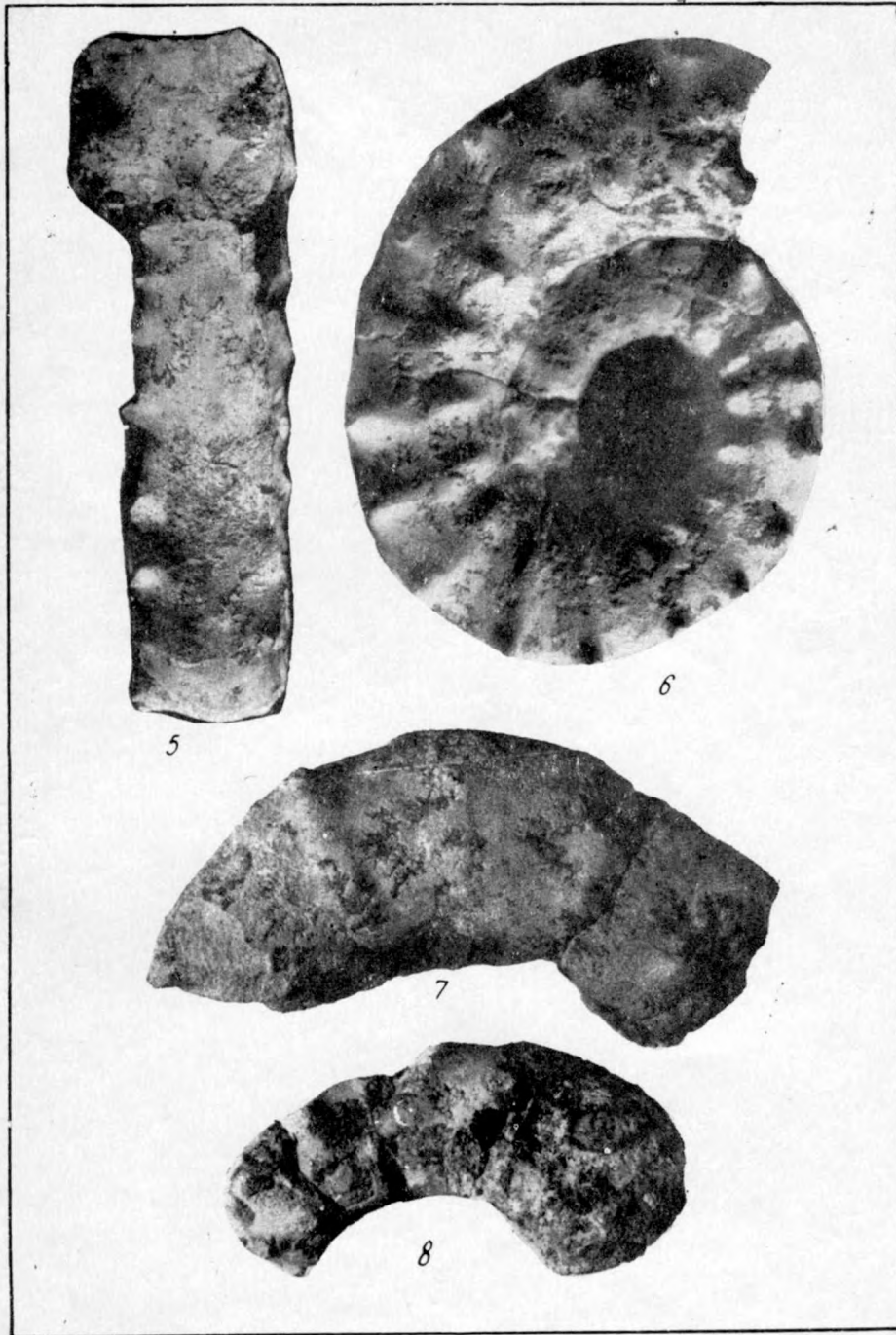


Fig. 5 și 6. — *Euaspidoceras perarmatum* (Sow.) (fig. 5 \times 0,77; fig. 6 \times 0,72).
Fig. 7 și 8. — *Euaspidoceras* sp. din gr. *E. perarmatum* (\times 1).

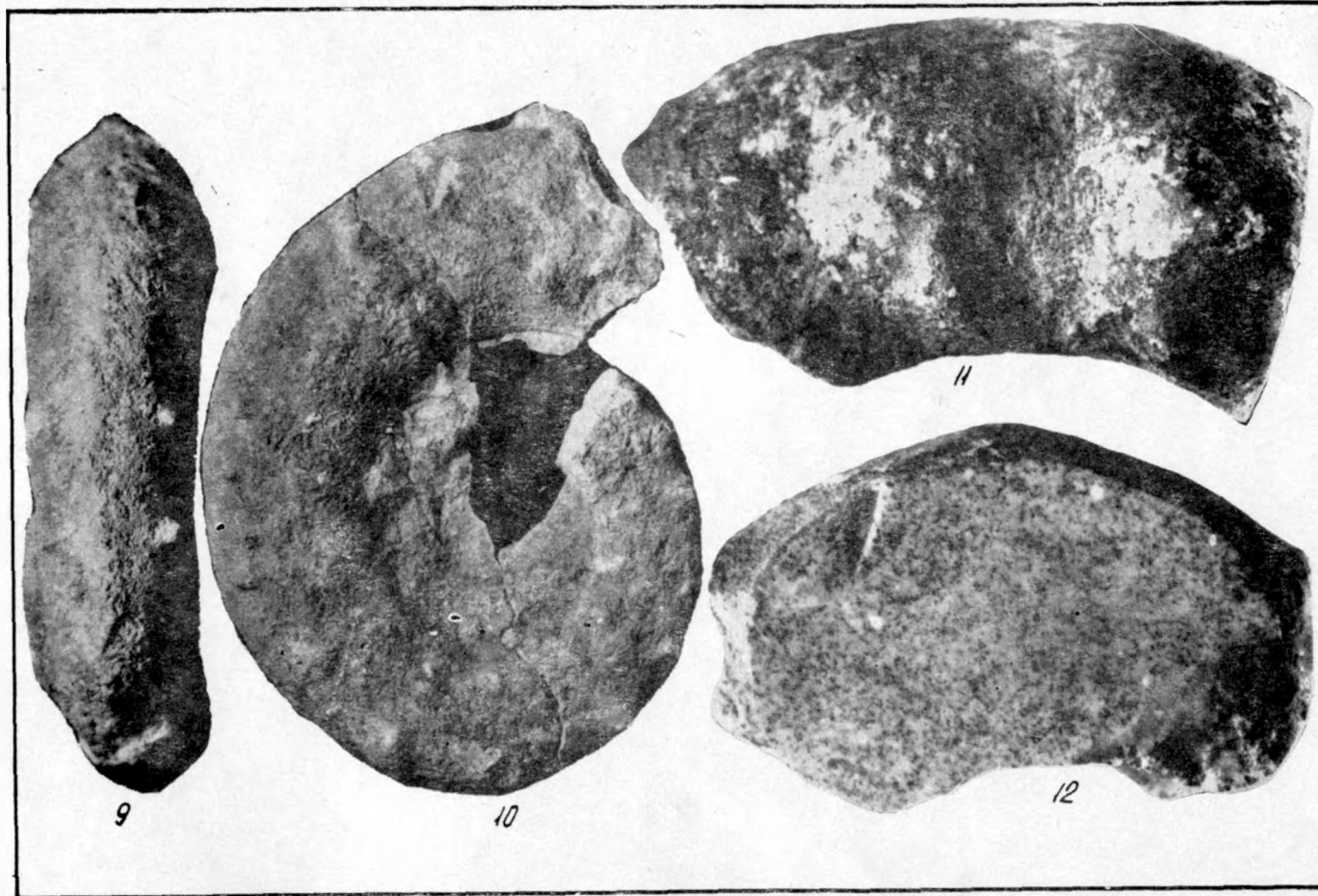


Fig. 9 și 10. — *Euaspidoceras oegir* (Oppel) ($\times 0,95$).
Fig. 11 și 12. — *Euaspidoceras* sp. indet. ($\times 1$).

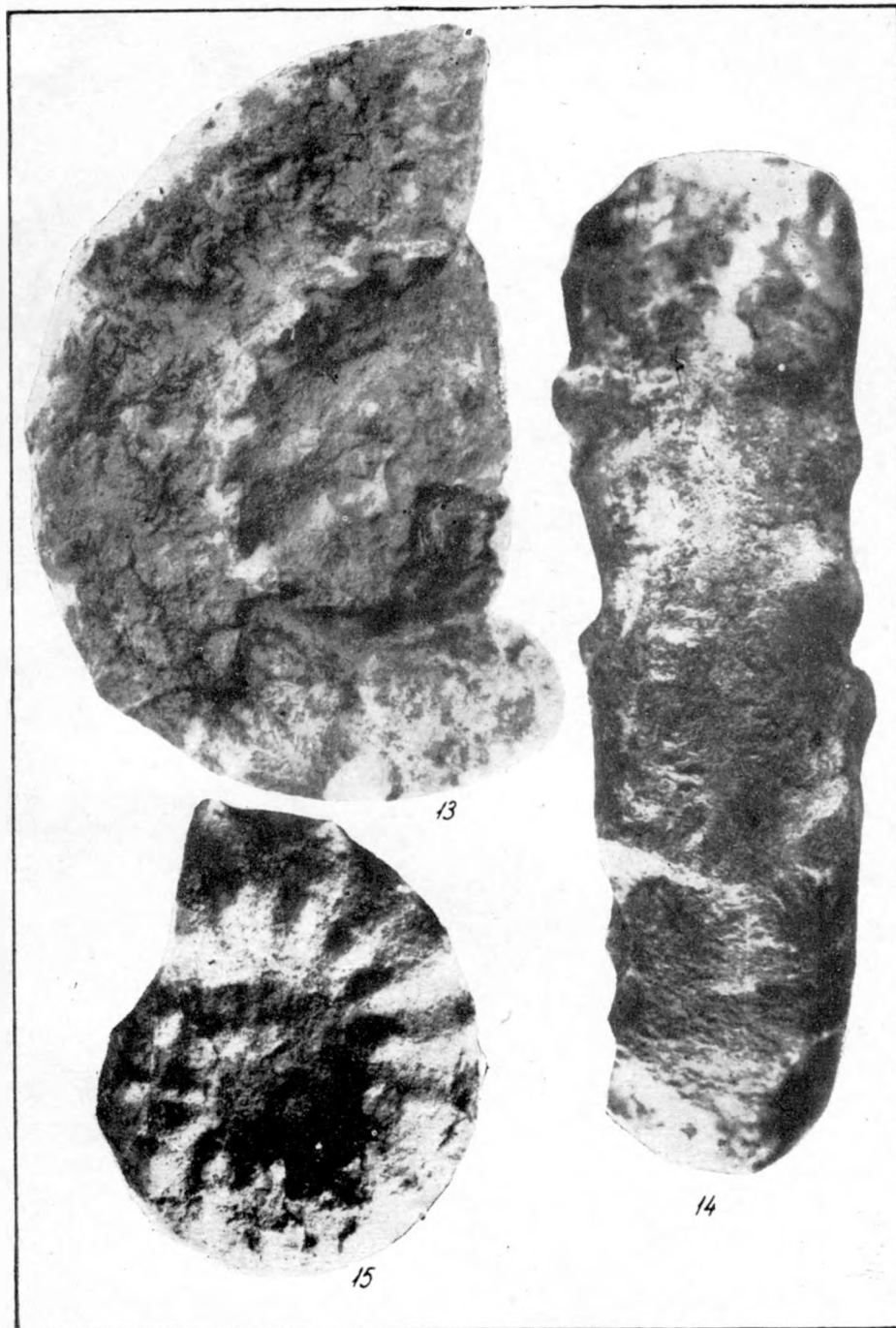


Fig. 13 și 14. — *Euaspidoceras paucituberculatum* Arkell (fig. 13 \times 0,75; fig. 14 \times 1).
Fig. 15. — *Euaspidoceras* sp. 2 (\times 1) (col. D. Gheța).



Fig. 16 și 17. — *Euspidoceras cf. crebricostis* Arkell (fig. 16 \times 0,53; fig. 17 \times 1,08).

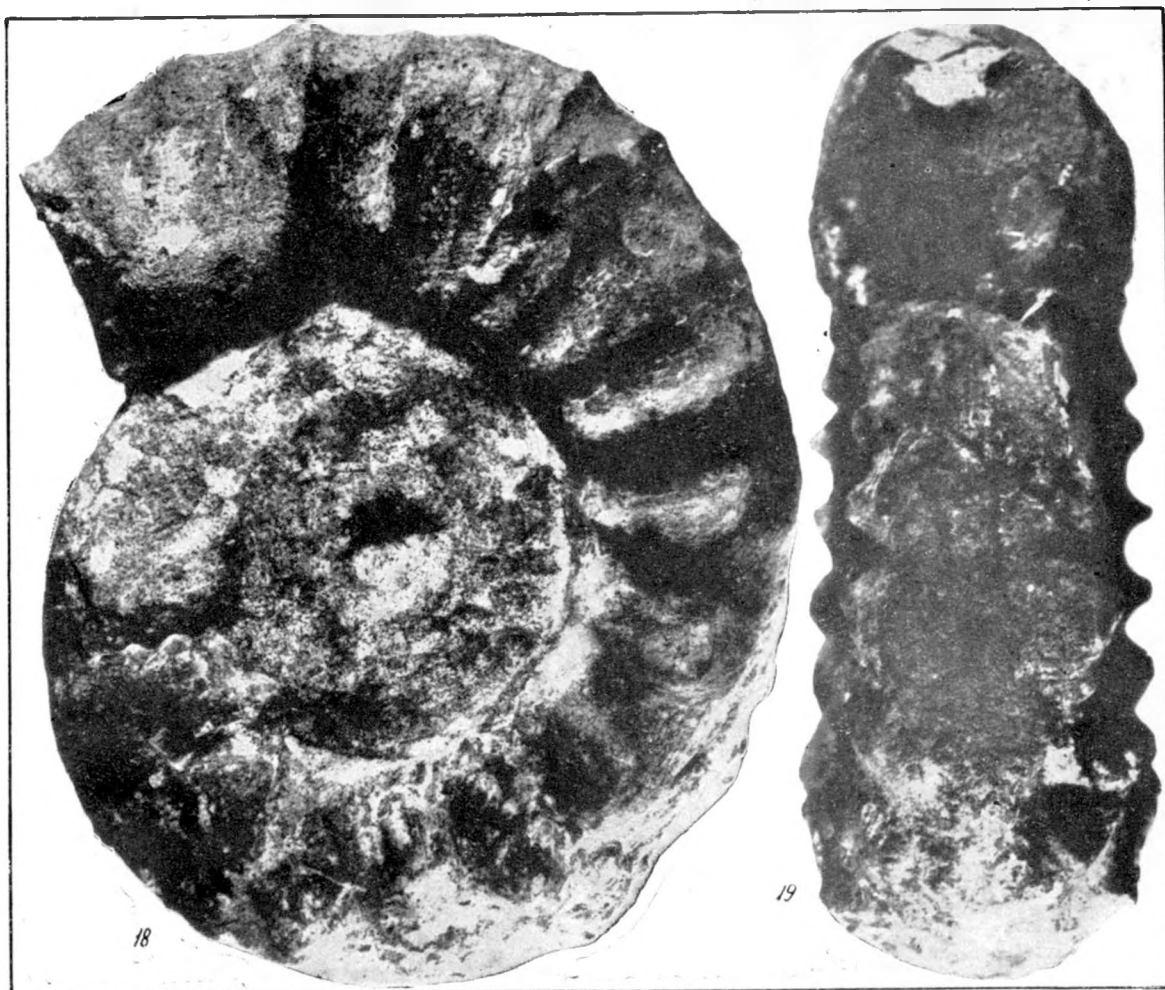


Fig. 18 și 19. — *Euaspidoceras cf. crebricostis* Arkell ($\times 0,71$).

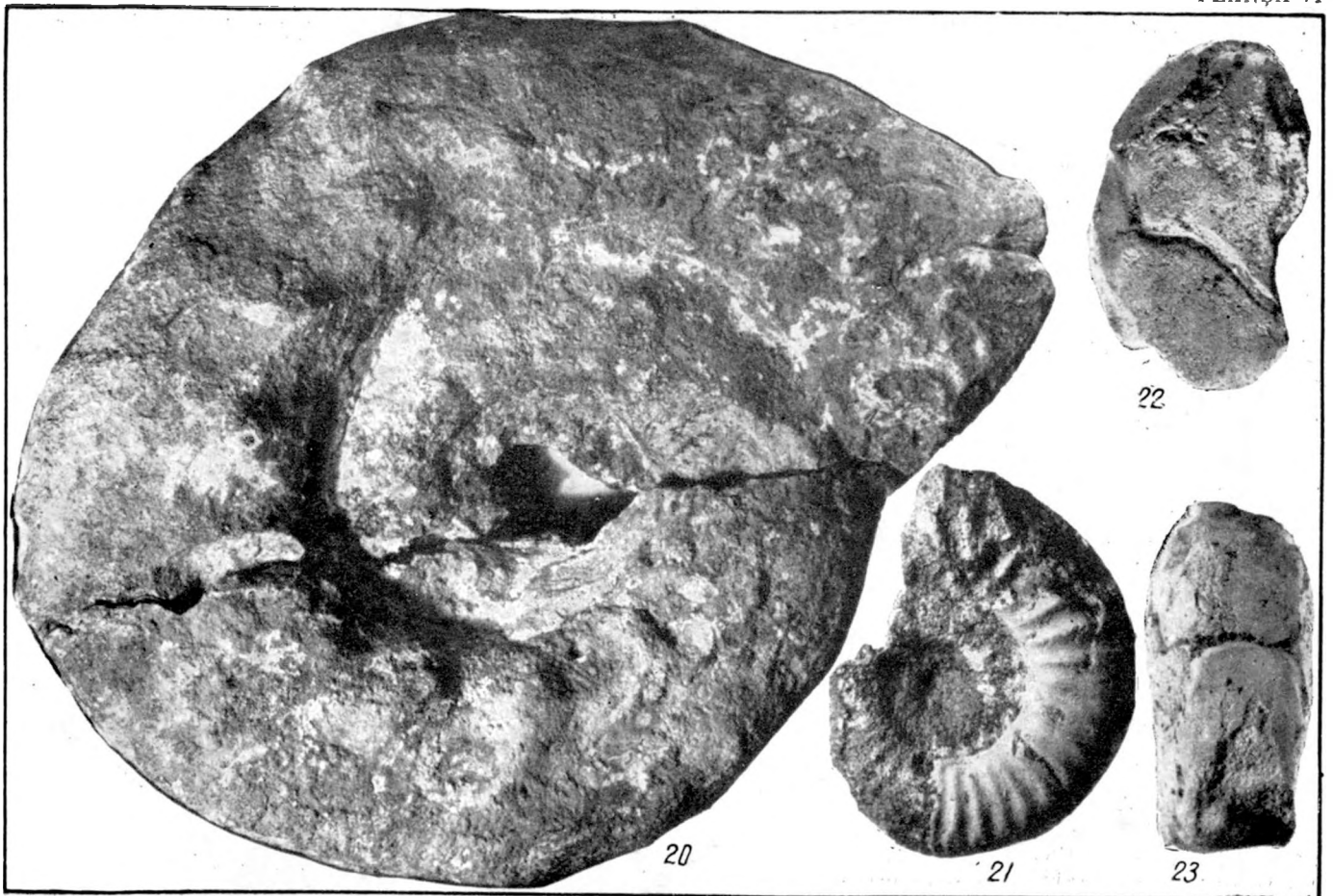


Fig. 20. — *Euaspidoceras* sp. 1 ($\times 0,80$) (col. D. Gheța).
 Fig. 22 și 23. — *Sowerbyceras tortisulcatum* (d'Orb.) ($\times 1,2$).
 Fig. 21. — *Mirospinctes* sp. ($\times 1$).

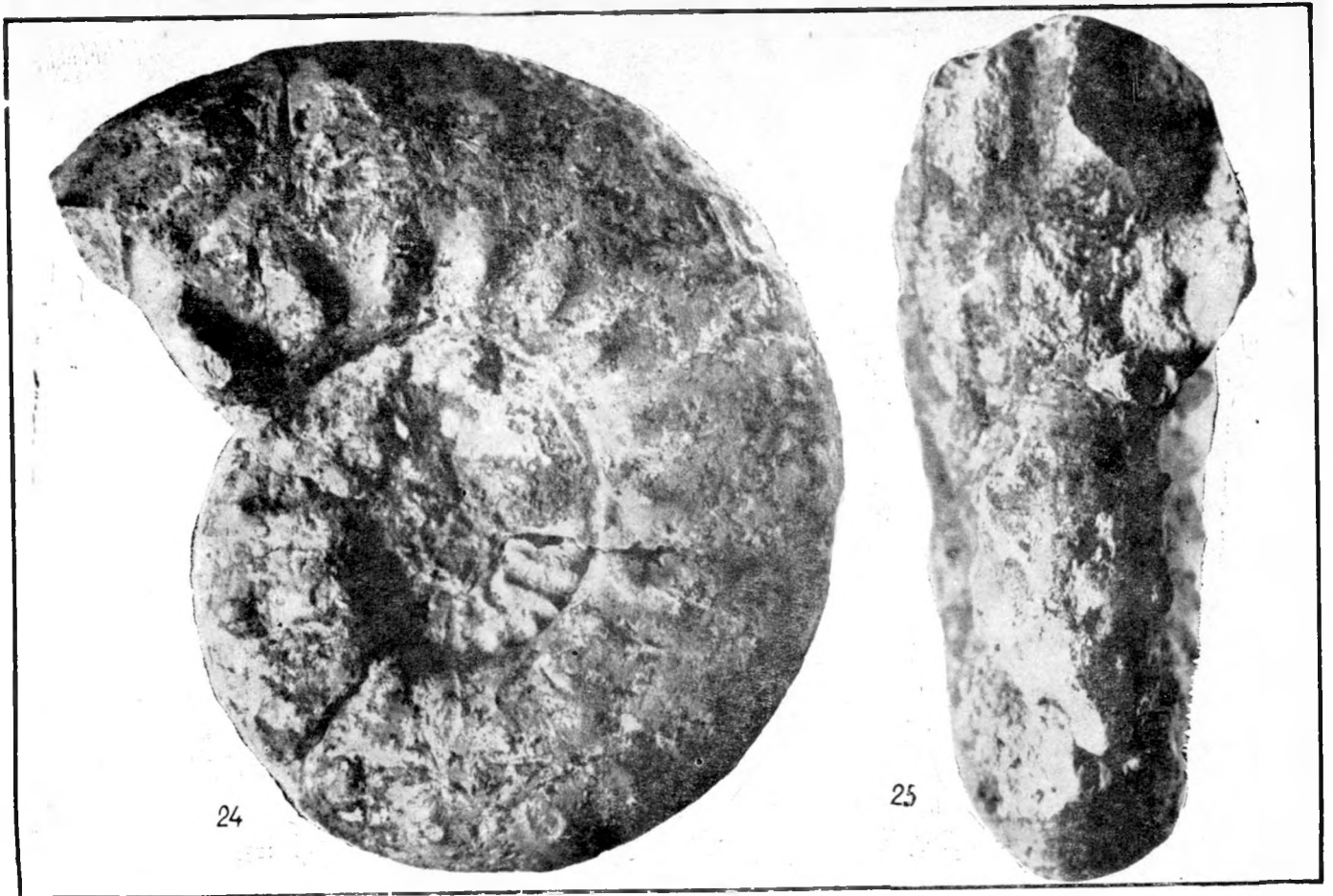


Fig. 24 și 25. — *Euaspidoceras cf. hominale* (Favre) ($\times 1,1$).